

Említést érdemel itt még a világ legnagyobb
szemfényvesztője Cagliostro is, ki mint orvos, alchi-
mista, természetvizsgáló, lélekidéző és szabadkőmí-
ves a mult század vége felé szerteszét barangolt
Európa minden országaiban, s csalta a hol csak
lehetett a népet. Ez is mindenféle ujításokat akart
behozni a szabadkőmívesekhez, de nem sikerült
neki. Össze emel (Folytatjuk.)

19. §. Illetékek.

A honvédség tisztjei és legénysége, szolgálata tartama alatt, béke idején egy, mint hadkészültségben (Kriegsbereitschaft) és háború idején, ugyanazon illetékben részesülnek, a melyekben a hadseregbeliek.

A zászlóaljak törzseinél béke idején alkalmazott orvosok azonban, a kik ilyenkor a helyben lakó hadköteles orvosok közül szemeltetnek ki, a teljes illeték helyett, csak évi átlányban részesülnek.

Az időszaki fegyvergyakorlatok és az újonczok kiképzetésének tartama alatti illetékek, rendelet útján fognak szabályoztatni.

20. §. Ellátás.

A háborúban, vagy átalán tényleges szolgálathoz rokkantá lett honvédtisztek és honvédek, ugyanazon kedvezményekben részesülnek, a melyek a hadsereg névze e tekintetben fennállanak.

Ugyanezen kedvezmények kiterjednek az ellenség előtt elesett, vagy sebeik következtében elhalt honvédtisztek özvegyeire és árváira is.

21. §. Költségviselés.

A honvédség összes költségei, a honvédelmi minisztérium tárcáját terhelik; azon költségeket azonban, melyek a honvédség mozgósításából és hadiezelőkre lett alkalmazásából erednek, a közös belügyminiszter tárcájára viseli.

22. §. A honvédek polgári jogai a tétleges szolgálathoz idején kívül.

A tétleg szolgálathoz nem álló honvédek (tisztok és legénység) bármennyi polgári viszonyaira nézve, csak azon megszorításoknak vannak alávetve, a melyek a vérendszerről szóló törvényben vannak felállítva, s a nyilvántartásra nézve szükségesek.

Ez utóbbi célból kötelesek az illeték honvédek, tartózkodási helyük minden változtatását, az illetékes honvéd-nyilvántartási hivataloknak, azaz: mind annak, melynek területéről távoznak, mind pedig annak, melynek területére átmennek, bejelenteni; azon esetben pedig, ha más zászlóalji járásba települnek át: az ottani zászlóalj (vagy lovas század) állományába leendő áthelyeztetésükért folyamodni.

Ugyanily feltételek alatt a honvédtisztek is megváltoztatják ideiglenes vagy állandó lakásukat; más zászlóalji való áttételük azonban, az állomány és a szolgálat viszonyaitól, s törzstisztekre nézve a Felső, tisztekre nézve pedig a honvédelmi minisztérium elhatározásától függ.

A külföldön tartózkodó honvédek, mihelyt a nyilvánosság útján értesülniök kellett arról: hogy a birodalom a háború közüben áll, s hogy e miatt a honvédség fegyverbe szólított, azonnal s a személyi hivatást be sem várva, honukba visszatérni, s illető helyükön jelentkezni kötelesek. (V. T. 55. §.)

23. §. Az összehívó parancs elleni engedetlenség büntetése.

A honvédtiszt, ha a fegyvergyakorlatra vagy szolgálattételre felhívó rendelet folytán, a meghatározott időre meg nem jelenik, egy héttől három hónapig terjedhető fogsággal, az ily eset harmadszori előfordulásánál pedig, sőt háborúban már a legelső esetben is, haditörvényszerűen büntetendő.

A behivatásnak nem engedelmességek honvédtisztség, a hadsereg tartalékosaira nézve fennálló szabályok szigorú alá esik.

24. §. Kiköltözködés. (Kivándorlás.)

A honvéd csak a honvédelmi miniszter engedelmével költözködhetik ki az országból.

Ha a kiköltözködés elmarad, az elbocsátás által megszakított szolgálattételzettség hátralékát az illető tartozik leszoigálni.

Háború idején kiköltözködési engedély nem adatik. (Vége következik.)

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése július 2-án.

Gubody Sándor interpellálja a minisztériumot, szándékozik-e még a jelen ülésszak alatt törvényjavaslatot előterjesztetni aziránt, hogy a 48-dik év előtt magukat szerződésileg megváltott községek kártalaníttassanak a remanentiális földekre nézve. Közöltetni fog a kormányval.

Bobory Károly írásban figyelmeztette az elnökséget, hogy több képviselő államhivatalba lépve, gondoskodjék a ház ezen esetre hozott határozatának érvényesítéséről, mire az elnök kijelenti, hogy erre joga senkinek sincs, mert minden képviselő tudni fogja ebbeli kötelességét.

Gr. Zichy Nándor felolvassa a III. osztály különvéleményét a földadóra nézve.

Napirenden van a bélyeg és illetékről szóló törvényjavaslat végleges megszavazása. A javaslat felolvasatván, többséggel elfogadott s az ülés néhány percze felfüggesztetett az elfogadásról szóló jegyzőkönyv elkészítése végett. — Az ülés újból megnyilván, a jegyzőkönyv hitelesített s a felsőházhoz átküldetett.

Napirenden van ezután a kérvénybizottság jelentéseinek felolvasása Horvát Döme előadó által.

Csiki Sándor azon kérvénynél, melyben a színészek választóképessége kértetik, s melyet a

kérv. bizottság a belügyminisztériumhoz utasít — felszólal, hogy ezt a ház előtt kell tárgyalni s itt határozni, mert mit tegyen azzal a belügyminiszter?

Horváth D. felvilágosítja, hogy e kérvény csak úgy teljesíthető, ha erre vonatkozólag törvény hozatik, mi iránt a belügyminiszternek kell javaslatot tenni. Csánády S. utasítatni kéri tehát a belügyminisztert, terjeszsen elő erre vonatkozó törvényjavaslatot.

Szász Károly a Jász-kunság megváltása ügyében beadott kérvények a belügyminisztériumhoz utasításában megnyugszik, felleven, hogy ez ügyben mielőbb törvényjavaslat fog előterjesztetni, ha ez nem történne, fenntartja magának jogát indítványt tenni. — A bizottsági vélemények a kérvények nagy részénél a minisztériumokhoz utasításra szólnak. — Horváth D. után

Halmossy Endre, majd Boross Bálint előadók tesznek jelentést, végül Szontagh Pál (gümöri).

Legközelebbi ülés szombaton. — Napirenden a föld- és házadóról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A képviselőház ülése július 4-kén.

Elnök jelenti, hogy Dózsa Dániel marosvásárhelyi képviselő királyi táblai ülnökké kinevezetve, képviselői állásáról lemond.

B. Bánffy Albert Krasznamegye községének kérvényét nyújtja be követelési jogainak sérelmei iránt.

Simonyi Ernő interpellatit intéz az igazságügyminiszterhez, hogy miután az 1848: 3. törvényzikk értelmében minden államtisztviselőnek miniszteri ellenjegyzés mellett kell kinevezetnie, adjon felvilágosítást, vajon a most fennálló bétszemélyes és királyi tábla személyzete miniszteri ellenjegyzés mellett van-e kinevezve? Közöltetni fog a minisztériummal.

B. Nyáry Gyula felsőházi jegyző átnyújtja a bor-, sör-, hús-, lotto-félmjézésről szóló, a felsőház által elfogadott törvényjavaslatokat.

Napirenden van az egyenes adókról szóló törvényjavaslatok tárgyalása. Felolvasatván a bizottsági jelentés, első sorban a földadó tárgyalatott.

Beniczky Gyula előbb azt akarja tudni, mire fordítatik az adó s csak azután megszavazni, ezért előbb az állam költségvetést kell tárgyalni, aztán az egyenes adókat, s a mely képviselő ez ellen cselekedne, visszaél jogával, végül indítványozza: halasztassék el a törvényjavaslat tárgyalása akkora, ha az állam költségvetés meg lesz szavazva.

Trefort Ágoston legelőbb is felel Beniczkynek, hogy nem lehet az állam költségvetést előbb tárgyalni az adóknál, mert miként készítsék el a miniszter a költségvetést, ha nem tudja minő adókra támaszkodhatik? a tárgyra térve összehasonlítja a mi földadónkat a külföldiekkel s annak felette magas voltát kiáltja, mi ha bizonyos fokig emelkedik, magát a tőkét támadandja meg; az általános adóreformok céljának kell lenni: a földadó leszállítása; az ez által támadó hiányt a tiszta jövedelem megadóztatása pótolhatja, miután azonban az átmenet erre hosszabb időt igényel, a jelen törvényjavaslatot elfogadja a részletes tárgyalás alapjául.

Papp Simon aggodalmakat nyilvánít a jelen törvényjavaslatot illetőleg s hosszasan beszél; a súlyos finansziális helyzetből kibontakozni csak rendkívüli eszközök által lehet, minők: a nyugdíjak szigorú megvizsgálása s részint megszüntetése, részint leszállítása, úgy, hogy 300 ft legyen a legmagasabb nyugdíj; hasonlóképpen a miniszteri hivatalnokok fizetésének felére redukálása; a czimek megadóztatása, kivéve a magyar királyt; a fénytűst nem látja szükségesnek megadóztatni, mert ez szükséges rossz az ipar miatt. Miután még sok mindenféleképp beszél, végül írásban külön indítványt ad be.

Gr. Zichy Nándor Beniczkit csáfolja és Trefort egyenlő állítására is tesz észrevételeket, különösen a pótlékok iránt. A földadóról szóló törvényjavaslatot elfogadja, bár óhajtaná, hogy az csak a szükségesekre terjedne ki, míg a most előterjesztett kiterjeszkedik olyakra is, mi csak növelni fogja a zavart e téren; észrevételeit a részletes vitánál elmondja.

Nagy Ignác hosszú beszédet tart s olyant, minőt a házban még alig hallottak: a vitás tárgyról szóval sem emlékezett meg, hanem elkezdvén vádolni a kormányt a népre nebezédő nagy terhekért, szót a delegatio megalkotásáról, a vám- és kereskedelmi szerződésről s arról, hogy a kormány és pártjának reményeit egy kedvezőtlen aratás és egy „csendes” háború megsemmisítheti. Aztán arra tér, hogy az ellenzékét mindig a pusztá negatívum vádolják; ő tehát mond segélyt: az állandó hadsereg elbocsátása s az államadósság leszállítása. A ház többször zajosan tárgyhöz szólásra inti, de ő jó ideig folytatja s végül Beniczki mellett nyilatkozik, hogy halasztassék el a tárgyalás.

Pulszki Ferencz felolvas az eddigi ellenzéki beszédekre. Azt hitte, hogy a földadóról van szó, de úgy látszik, mindenki másról beszél; Nagy Ignác politikai programját fejtette ki, mely bár igen egyszerű, t. i., hogy a porosz és orosz szom-

szedság mellett küldjük haza hadseregünket s aztán mondjunk bankerottot s ne fizessük az államadósságot — ő el nem fogadhatja. Egy másik szónok: Beniczky Gyula a közönséges boldogságot említi gunyosan; pedig annak mézes heteiben ő maga is 6 ízben szavazott a most megtagadott közönséges törvényekre; azóta Beniczky jónak látta az ellenfélhez átmenni; bizony ott is oly állhatatos marad, mint hajdan a jobb oldalon. — Miután még Papp Simont és Szontagh Pált csáfolta volna, kimutatja, hogy előbb kell tudnunk, mennyi jövedelmünk lesz, s aztán az államháztartást ehhez alkalmazni; ezért tehát előbb kell az adótörvényeket meghozni s aztán a költségvetést tárgyalni, melyről különben nem mondhatják így sem, hogy nem ismernék, mert mintegy 3 hó előtt kezeikbe adta a pénzügyminiszter.

Beniczky Gyula Pulszkinak azon állítását, mintha ő a közönséges törvényekre szavazott volna, visszautasítja mint valótlan hazugságot. (Ropant zaj, rendre!)

Elnök: a ráruházott kötelességénél fogva szónokot ezen nem parlamentariz kifejezésért rendentassítja. (Zajos helyeslés.)

Beniczky Gyula hosszas zajgás után ismét szóhoz jutván, szelidebb módon folytatja beszédét és kimagyarázni igyekszik, hogy történt az, miszerint ő a közönséges törvényekre szavazott, midőn még csak javaslatok voltak, midőn pedig végmegszavazásra került a dolog, örömmel megragadta az alkalmat, oda menni, hova rég vonta meggyőződése. (Zaj, derűtlenség.)

Pulszki Ferencz, miután Beniczky visszavonta szavait, befejezettnek tekinti ez incidenst.

E kellemetlen és zajos intermezzo után Zsarnai Imre beszél az elfogadás mellett, ellene Berenczey László, ki azonban saját bevallása szerint inkább humoristikus, a házat folytonos derűtlenségben előadást tartott. Lónyay Gábor emelt szót. Erre végül szavazásra kerül s a többség a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Interpellatio Halmágyi Sándor úrhoz.

Kérem méltóztassék meg nem tődni, midőn oly egyöntelt látja magát interpelláltatni, kinek igénytelen nevet tisztelt előfizetői névsorában hiába keresi! A névsorban nincs; de ott van ő olvasói között, habár a legutolsó glédában is...

Hát csak annyi az egész: hogy a mint egyszerű falusi lakomban, családomb zibongó körében, a „Kol. Közöny” 67, 69 és 70-dik számaiból a tks úr Törökország jelenlegi padisáhja Abdul-Aziz nagy szultán dícső közömbösségéről irt jeles cikkeket olvastam, megtöltöttem lellem örömmel, és a testvér török nemzet regeneratiojának, újjászülésének reménye egy oly kedves hűrt pendített meg szívemben, melynek hangját régóta vágyom hallani, s bizonyára vágyott velem együtt minden igaz érzesű magyar és székely... Nincs e világban több fajrokonunk sem nekünk, sem nekik... A mily megsirathatlan a multbani egymás ellen való gyűlölködésünk: épp oly kíváncsok a jövőbeni testvériszeretettünk és összetartásunk!... Azért a multakat kölcsönösen feledve, a civilizációs miatt hátra maradt közös jóllétünk előmozdítására közös erővel munkálunk igenis nagy ideje már!!! Adja Isten, hogy úgy legyen!!!

De ez még nem interpellatio, ugy-e? Hát az csak annyiból áll, hogy: az említettem cikkeket ama bájos mennyasszony, a „Kor-szellem” dalaás vőlegénye, Abdul-Aziz, olvassae vagy legalább hall-e valamit rólok? Ha nem: gondoskodott-e a tks úr, hogy azoknak értelme a fényes kapu számolyáig eljuthasson?... Ez az én interpellatión; mire egész illemmel választ kérve — alázatos tisztelettel maradok.

Cs.-Szentiványon, június 27-én, 1868.

tisztelő szolgálja Bodoni József,
cs.-szentiványi ev. ref. pap.

A fennebbi kérdés hozzám, mint e lap helyettes szerkesztőjéhez van intéve. Nevezett hatáskörből azonban mult hó végén kilépve, a mostani t. szerkesztőség azon felhívással közlé, hogy felel-jek rá. Illő figyelemmel, de egyszerűen megteszem azt.

Örömmel tapasztaltam, hogy az eszme, mit fennidézett cikkeimben fejtegetni bátor voltam, a közönségnél viszhangra talált. A lapoknál nem talált arra. Okát nem kutatom. Hogy Abdul-Aziz ő felsége igénytelen cikkeimről valamit hallott, vagy éppen olvasta volna azokat, okom van kétkedni. De ha életre való az eszme, előbbutóbb önkényt kivívja az magát a szükséges s nagyobb tekintélyek befolyása alatt. Erős meggyőződés, hogy az európai szűkebbeségnek és saját érdekeinknek inkább megfelel Törökország regeneratiojának, s a jövőben majd a török-magyar szövetségnek eszméje, mint az, mit a párisi „Liberté” a napokban ajánlott, s mely szerint a magyar missioja a jövőben az lenne, hogy Konstantinápolyt elfoglalja.

Tiszteletes úr fogadja nagyrabecsülésem nyilvántatását, melylyel vagyok tisztelő honfitársa

Halmágyi Sándor.

A kolozsvári unit. főtanoda jelenlegi állásáról.

Kolozsvár, júl. 4. — A helybeli unitárius főiskolában a második félévi vizsgálatok kezdődtek június 17-kén s bevégeződtek 27-én, átalában kedvező eredménnyel, midőn az ifjúság két hónapi szünetre hazabocsátott. Június 29-kén és 30-án megtartott az érettségi vizsga, melyre 31 ifjú állott elé, s ezek közül 22 érettné nyilvántatott, a többieknek pedig szeptember 18-ika tüzetett ki, hogy azon tantárgyakból, melyekben kielégítő készséget nem mutattak, pótvizsgát tegyenek. Főiskolánk népessége, ez év folytában eltávozottakon kívül, következőleg állott: theologus volt 32; a nyolcz gimn. osztályban 220; a három elemi osztályban 61; összesen 313 tanuló. Vallásra nézve volt: 19 r. katolikus; 4 gör. kath.; 7 ev. luth.; 9 ev. ref.; 17 héber; a többi unitárius. Ennyi tanuló iskolánkban a szabadságharc után még soha sem volt, a mi mutatja egyfelől ifjúságunknak a tudományok iránt való hajlamát, másfelől azt, hogy ámbár tanulóink túlnyomó része a székelyföldről való, melynek távolága nehéz akadályokat gördít a szegényebb sorsuak útjába, mégis kedvezőbb arányt egy vallásfelekezett sem képes felmutatni. — A boldog emléktű Fejér Márton úr által a szép írásra kitűzött díjakból a két ezüst forint jutalmat elnyerte András Sándor VI-dik gimn. osztálybeli tanuló, az egy forintot ezüstben Keresztesi Lajos V-dik gimn. oszt. tanuló. Rajzért nyertek egy-egy koronázási ezüst emlékpénzt Szigethi Lajos V-dik és Kis Dávid IV-dik gimn. oszt. tanulók; Pálfi Károly VIII. gimn. oszt. tanuló pedig írásbeli dolgozataiért egy koronázási arany emlékpénzt. Ezeket kívül tanulásbeli szorgalmukért többen könyvekkel jutalmaztattak.

Örömmel említem meg azt is, hogy az iskolai évben egyetlen tanuló sem halt meg, míg ez előtt alig mult el év a nélkül, hogy egy vagy több a halál áldozata ne lett volna.

Ez iskolai évben is a Koncz János-féle alapítványból szegényebb sorsu tanulóknak kiosztott havonként 5 és 1/2 ftjával 600 ft o. é. A Fejér Ödön néven lévő alapítványból két ifju havonként 2 1/2 fttal segélyeztetett. A Zsuki László-féle alapítványból, temetési díjakból stb. a felosztályu egyenruhás ifjak közt kiosztott 94 ft és 40 kr. o. é. Azonban ezeken kívül még sok szegény, de szorgalmas igyekeztű tanuló lévén, a kinek segélyezésre volt szüksége, a főtisztelőndő Kriza Jánosné asszony közbenjárására akadnak most a nevelés ügyének számos buzgó és áldozó pártfogói, a kinek szerénységét, azt hiszem, nem fogom megbántani, ha neveiket nyilvánosságra hozni kedves kötelességemnek ismerem. Ugyanis ebédet adtak naponként egy-egy ifjúnak szeptembertől fogva Főtiszt. Kriza János úr, t. Fekete Pál úr és t. Fekete István úr; t. Kis Sámuel úr pedig hetenkint kétszer adott egynek ebédet. A második fél-évben, ebédre adott egy tanulóknak: naponként özv. t. Fejér Mártonné asszony; hetenkint háromszor m. Ferenczi Mózes úr és t. Sárdi József úr; hetenkint négyszer t. Kovács Antal úr. Minden héten egy-egy nap ebédet főztek nyolcz ifjúnak: id. m. Gróisz Gusztávné, özv. mélt. Gyergyai Ferenczné, m. Jakab Elekné, m. Pap Alajosné, m. Pákei Lajosné és t. Pataki Istvánné asszonyok. Minden két héten egy-egy nap ebédet főztek más nyolcz ifjúnak: t. Berde Aronné, t. Buzogány Aronné, t. Csulak Dánielné, t. Ferencz Józsefné, t. Hal-ler Károlyné, t. Nemes Józsefné, t. Nagy Lajosné és t. Pap Mózesné asszonyok. A vasárnapi, csütörtöki és szombati ebéd kiállítására pénzt adtak: m. Káli Nagy Elekné asszony 20 ftot, t. Gyulai Ferenczné asszony 1 ftot, t. Magyari Mihály úr 4 ftot, t. Ince Mihály úr 2 ftot, t. Jánosi Gerő úr 2 ftot, t. Zsombori János és tisz. Simén Domokos urak egy-egy forintot o. é.

Fogadják a megnevezett kegyes jöltezők s a szegény tanulókat ügyét szíven viselő főtiszt. Kriza Jánosné asszony, az iskolai előjáróság és a segélyezett ifjak nevében, a nevelés oltárára, a leg-szükségesebb helyen, tett becses áldozataikért há-lás köszönetemet. Beneczedi Gergely, *)

ig.-tanár.

KÜLFÖLD.

OLASZORSZÁG. Rómában június 29-kén reggel 8 órakor pápai proletáriusok és heroldok a zsinatot egybehívó bullát felolvasták a vaticán basilikájában kapujában s kiszögezték aztán a lateráni sz. János, a basilica liberiana s egyéb egyházak ajtaján.

A bulla tartalma következő: „A pápa, híven követve kötelességét s hivatását, mely a hit megerősítése, a dogma sérthetlenségének fenntartása, a házasság szentsége, az ifjúság nevelése, a vallás, áhitat, becsületesség, igazság s a népek nyugalmanak megőrzéséből áll, s felismerve a borzasztó vihart, mely az egyház és társadalom körül dühög: tekintve, hogy az egyházat ellenségei megtámadják, tanai, feje, legf. hatalmai, egyházi bírtoka, püspökei és szerzetes rendjeiben; hogy a papság nevelését korlátozzák s

*) Az „Unité” és „M. Polgár” t. szerkesztői tisztelettel kéretnek ezen közlemény szives átvételére.

KÜLÖNFÉLEK.

azt a legrosszabb tanítókra bizzák; tekintve mind-
ezt, pápa elhatározta, hogy e bajokat a zsinat ál-
tal gyógyítsa, midőn a hit tisztasága, a cultus mel-
tósága, az egyházi törvények, az erkölcsök neme-
sítése, az ifjúság nevelése, az általános béke s
együttértséget, a világi s egyházi társaság bajainak
orvoslásáért gondoskodik: meg levén gyűződve,
hogy az egyháznak gondoskodását épp úgy kell
kiterjesztenie a vallásra, mint a népek világi jólé-
te és tudományos előhaladására.

A pápa ennek folytán, a bibornokok tanácsá-
nak meghallgatása után, a Szent Háromság nevé-
ben, 1869. decz. 8-ára Róma szent városába s a
vaticán basilicájába állandóan s szent ükumeni zsi-
natot hív egybe. Elrendeli, hogy a patriarchák, ér-
sekek és püspökök, apátok s mindazok, kiket es-
küjök s engedelmisségük a megjelenésre feljogo-
sit, a zsinaton megjelenjenek, vagy ha meg nem
jelenhetnek, procurator által helyettesítsék mag-
ukat. Az elmaradókra kiszabott büntetések érik.
A pápa reméli, hogy a fejedelmek és népek kor-
mányzói, különösen a katolikus népek, a püspö-
köket a megjelenésben nemcsak nem akadályoz-
zák, hanem a megjelenést még előmozdítják. El-
rendeli, hogy a hullák az illető helyeken felolvas-
tassanak s kihirdetessenek. E decretumokat sen-
kinek sem szabad megsérteni, senkinek sem sza-
bad ellenmondani: az ellenszegülőket s ellenmon-
dókat az isten és a szent apostolok haragja sújtsa!

SZERBIA sorsa s ezzel egyúttal déli Eu-
rópa békéje egyelőre biztosítva vannak. A forra-
dalom kanóca, melyet a toposideri gyilkosok szán-
dekoztak a „Keleti kérdésnek“ nevezett löpőkam-
rába dobni, nem gyújtott s csak készítőinek kör-
mét égette meg. A szerb nép s a valamennyi eu-
rópai hatalom által elismert s biztosított szabad
jogát, a független fejedelm-választás jogát az ac-
tus magasztosságához illő méltóság- és higgadtsá-
gal használta. Obrenovics Milán hg mellett nyilat-
kozott az egész nemzet, ellene egyetlen hang sem
emelkedett. A kiskorú fejedelem mellett kinevezett
gyámokok jelleme elég biztosítékot nyújt az iránt,
hogy Mihály fejedelem halála után is azon józan
politikai irányzat marad urakodó Szerbia ügyeiben,
melynek a megboldogult fejedelem volt személye-
sítője s leghatározottabb híve. — A magyar kor-
mány részvétnyilatkozatát meleg szavakban irt vá-
laszszal viszonzta az ideiglenes kormány, mely a
mai alsóházi ülésben olvastatott s, mai lapunk
által egész terjedelmében közöltetni fog. Ez ismét
csak újabb bizonyítéka azon testvéri egyetértés és
rokonszenvnek, mely a két nemzet között fennáll,
s melynek további megszilárdulása legfőbb óhajunk.

OROSZORSZÁG. A „Moskauer Ztg“ m. hó
18-diki száma azon élénk gyűlölet okait kutatja,
mely a francia sajtóban Oroszország iránt nyil-
vánul, s végre meggyőződük, hogy e gyűlölet egye-
dül onnan ered, mert Oroszország szövetségre lé-
pett porosz szomszédjával. A tuileriákban jól tud-
ják, hogy a berlini kormány azért mutatkozik oly
makacs- és hajthatlan, mert minden esetben
Oroszország támogatására számít, mely utóbbi en-
nélfogva még gyűlöletesebb Párisban, mint Porosz-
ország. Ügyes politika által sikerült a dolgot oda
vinni, hogy a jelen helyzet odiuma kirekesztőleg
Oroszországot terhelje. „Végre“ — mondja az orosz
lap — még örülnünk kell, hogy jó szomszédunk,
ha valaki belénk köt, semleges marad, mint 1854-
ben. S még ez nem minden. Oda jutottunk, hogy
bármily áron igyekeznünk kell Poroszországot jó
kedvben tartani; miatta s az orosz nyelv behoza-
taláról a kelet tengeri tartományokban. Ugy látszik,
Németországban fel akarják használni a kényes
állást, melybe Poroszország kedvéért döntöttek ma-
gunkat, mert a német sajtó eddig még nem tapasz-
talt elbizakodottsággal avatkozik a kelet-tengeri
tartományok ügyeibe, s majdnem nyíltan támogatja
az ott szőtt alávaló celszövényeket!... Katkow
úr azután idézi a „Russische Bote“ cikkeit, mely-
ben a többi közt ez mondatik: „Franciaországtól
a németek categorico követelik, hogy az ne avat-
kozzék ügyeikbe, de a német sajtó annál inkább
avatkozik az orosz ügyekbe, az elsassi németekre
nem képeznek igényt, ellenben az „Augsb. Ztg“
„Köln. Ztg.“ „Ostsee Ztg.“ sőt még a „Kreutz Ztg“
is, bátorkodnak az orosz kormányt Németország
előtt felelősségre vonni azért, mivel nem akarja
továbbra is azon észellenes állapotot eltűrni, mely-
nélfogva a német kisebbség az orosz kelet-tengeri
tartományokban lenéz mindent a mi nem német,
éppen, mint az amerikaiak a négereket...

Bismark gróf, ki egyébkor oly ügyesen be-
tudja tölteni nemcsak a német, hanem a francia
sajtó száját is, nem hiszi szükségesnek a rátartó
pangermanizmust fekézni, mely a németekben gyű-
lölséget szít az oroszok ellen. Végül a „Mosk.
Ztg“ figyelmeztet, hogy Ausztria és Franciaország
példájára, most Poroszország is ravasz, de rövid-
látó politikára hajlik a keleti kérdésben, mely
könnyen nagy hátrányára lehet, mert Oroszország-
nak nincs oka a porosz szövetséget magasabbra
becsülni bármely másnál, ellenben Poroszországra
nézve az orosz barátság már legközelebbi időkben
valódi életkérdéssé válhatik.

— A királyi udvart september elejére
várják ismét Budára s Gödöllőre, legalább erre mu-
tatnak minden előkészületek. Budán 75 munkás
dolgozik naponta, hogy a királyi palotát a fegy-
vertárral egy üveg folyosóval összekapcsolják; ugy-
szintén Gödöllőn is erélyesen folyik a munka Ru-
dolf koronaherceg lakásának elkészítése körül.

— A városi képviselőtestületnek
tegnap népes és érdekes gyűlése volt. Az új pol-
gármester foglalta el székét ünnepélyesen, éljenci
között a jelenlevőknek; ugyancsak most tartá bú-
csbeszédét a volt polgármester. Ezen átesve a
gyűlés a város malmainak közelebbre leendő ha-
szonbérbe adására tért, s meghatározatott, hogy a
bérlek, a polgárságoni könnyebbítés tekintetéből,
az eddiginél több megszorítást fognak szenvedni.
Végül több kisebb jelentőségű tárgy után a meg-
újírt tanácsási állomás betöltése jött szóba, a
választás napján a jövő szerte tisztvén ki.

— „Wir wollen Deutsche sein und bleiben“
igy kiált fel egy erdélyi szász lap. S ha méltók
akarunk lenni a német szellemhez — folytatja —
le kell tennünk mindazt, mi nem német. A német
szellemmel meg egyeznek meg agricolaris viszony-
aink s iparunk; nem ha néptünk legkifutottabbjai
csak papok és tisztviselők, ha a nép ősi institu-
tiók alapján kizáratik alkotmányos jogok élvezeté-
ből, ha a közszellem, minden közös kapocs érzete
nélkül székek szerint oszlik meg, s más érez a
segesvári, mint a szebeni stb., ha a közigazgatás-
ban azon nepotismus állandósítottatik, mely eddig
otthonos, s ha nem akarunk beleegyezni Magyar-
ország ujjaalkotásába, mely a legnagyobb egyéni
szabadság élvezését biztosítja számunkra. Nem va-
gyunk németek akkor, midőn a magyar hazától
megtagadjuk a szeretetet, s ha — magyarosításról
panaszkodunk, akkor, midőn a körülmények ugy
kívánják, hogy saját nyelvünk mellett ismerjük
azon nép nyelvét is, melyek ez országunk nevét
adott, s mely azt a szabadsággal együtt megvonta
számunkra is. A „Kronst. Ztg.“ e józan szavait
figyelembe vehetnek azon lapok, melyek folytono-
san terrorizmusról panaszkodnak.

— A bécsi hivatalos lap közölte a pol-
gári házasság végrehajtására vonatkozó rendeletét
a bel-, cultus- és igazságügyi miniszteriumnak. A
világi hatóság jegyzőkönyvet vezet a kötött házas-
ságokról, s abba valamennyi erre vonatkozó ok-
mányt beleírat. A polgári házasságot köztől fél szó-
val jegyzőkönyvileg vagy írásban bejelenté s szá-
ndékát a polgári hatóságnál. Azon esetre nézve, ha
a pap vonatkozóan összehoztatja, elég két tanu-
vallomása, mely jegyzőkönyvbe veendő, arra, hogy
a lelkész vonatkozólag megállapítottassék. A kihirde-
tés módja falragasz, azonban a hatóságnak köte-
lessége gondoskodni arról, hogy ha kegyes kezek
leszakítják, a kihirdetést újból kiragasztassa. E
kihirdetésben kiteendő a törvényes vagy rövidített
határidő. A kihirdetésben egyszerűsmin felszólítat-
tik mindenki, ki netalán akadályt tudna a házas-
ság ellen felhozni, hogy azt bejelentsen. Különben
a kihirdetés el is maradhat a politikai hatóság en-
gedélyével. Felhatalmazottak által kötött házasság
esetén (Ált. polg. törv. k. 76. §.) a felhatalmazott
neve és állása, a felhatalmazás és a polgári hatós-
ság engedélye kimutatóandó. A hivatalnok, ki a
frigykötést intézi, a felek méltóságos fókához mért
felvilágosított komoly ünnepélyes beszédében előadja
a házassági szerződés kötelező erejét. — Remél-
jük, hogy nálunk szabatosab s határozottabb alak-
ban nyer valószínű s polgári házasság.

— Az erdélyi orsz. tébolyda igazgatója,
Snirch Emil, a budai orsz. tébolyda igazgatójává
nevezetett ki.

— A katolikus autonomisták Szé-
kes-Fehérvártól közelebből igen látogatott és
az értelmiség által nagyban pártolt gyűlést tartot-
tak gróf Zichy Jenő elnöklété alatt. A városi biz-
tislet és a székes-fehérvári püspök levélben biz-
tosították a gyűlést a pártfogásukról. Gr. Zichy
Jenő ékes beszédében körvonalozta a magyar kath.
egyház szabadlevél felszólításának szükségességét a
48. alapon, és a világi egyházszervezet és jogos befo-
lyását a világi egyházügyekre, az egyházvagyonra,
az iskolákra, a nevelésre és törvényes képviselőre
és jogvédelemre. A világiak intézkedésétől elvon-
tárgyakként jelzé: a dogmaticát és keresztény or-
köstánt, az egyházszervezetet, a szertartást és az
egyházi fegyelmet. Határozottan ellene nyilatkozott
a közzétett püspöki munkálatnak s kiindulási ala-
pul a 48 ki püspöki emlékiratot ajánlotta. Ellen-
vélemény nem nyilatkozott, s a gyűlés katolikus
szellemben, de egyáltalán kettől az ultramonanis-
must, kimondotta: hogy a kath. autonomianak a
48 ki emlékirat értelmében rendezését óhajtsa s e
véget feliratoztatja a hercegprímáshoz, az or-
szággyűléshez és a cultusminiszterhez. Ezen feliratok
szerkesztésére egy 30 tagból álló bizottmány ne-
vezetett.

— A változás küszöbén álló építészeti hi-
vatok megvizsgálására, a „H. Ztg.“ értesítése
szerint, a közlekedési miniszteriumnál alkalmazott
főmérnök, Morzsányi lenne kiküldve, kinek megér-
keztét nevezeti lap minden órában bekövetkezőnek
mondja.

— Az Ujgyházszék részéről b. Benst

részére kiállított diszpolgári oklevelet Binder Mi-
hály és Drotleff Vilmos képviselők nyújtották át a
kancellárnak, ki különös örömet fejez ki a felett,
hogy a megiszteltetés nemzetbeliétől, a szászoktól
jön; kinyilatkoztatta továbbá ő excéja, hogy az er-
délyi szászok örökké jó emlékében álltak, mit az-
zal is tanusított, hogy gyermekei nevelőjét ezek
közül választotta.

— Tegnapelőtt városunkban rövid ideig
vészharang kongott. Az égés ismét k.-középutczá-
ban volt, hol egy cztir lett hamuvá. Szerencsére
esős idő levén, a tűz tovább nem harapódzhatott.

— (Necrológ.) Lovag Perger Mihály, nyu-
galmazott cs. kir. genie őrnagy a maga és egyetlen
kiskorú leánya Róza; a szerető testvérek n.-ba-
czoni dr. Ince István megyei főorvos, Ince Fran-
cziska és Ince Krisztina nevében fájó, szívvel,
sajgó kebelrel jelenti, hogy szeretett nője, az áldott
anya, illetőleg jó testvér Perger Mihályné, született
nagy-baczoni Ince Róza életének 31-dik, bol-
dog házasságuk 3-dik évében, folyó hó 1-én Po-
zsonyban egy jobb életre szenderült. A megboldo-
gult földi része folyó hó 7-én fog megérkezni Po-
zsonyból, a mikor is d. u. 6 órakor külső-monostor
utczából a köztemetőbe kísértetvén, felette tartandó
rövid ima után átadatik az örök nyugalomnak.
Kolozsvárt, július 5-én, 1868. Béke a kiszendett
porokon!

— Hallomás szerint Pesten e név alatt:
„a hazabani egyességhez“ egy szabadkőmi-
vesi páholy alakult meg, mely alaptörvényeit és
szabályait az angolhoni nagy páholytól veendő.

— Egy beszterezveidéki szász földész,
azon gyászestnél fogva, hogy egyetlen nagy-
korú fia egy év előtt halt meg a szamos-ujvári
fegyverházban, mint rab, 2 darab nagy értékű
ezüsty gyertyatartót és 2 darab viasz-
gyertyát adományozott a fegyintézet ev. luth.
kápolna számára, s a magyar királyi igazságügyi
miniszteriumtól engedélyt nyert, az említett cikkek
felszentelésénél nevével együtt jelen lehetni. Ez
ünnepély mult vasárnap tartatott a kolozsvári luth.
lelkész M. J. által, kinek alkalmi beszéde nem
csak a sujtott szülőket, de a fegyenczeket is meg-
hatotta; később fölemelte, vigasztalta. A tisztos
őreg atya az egész éjtel fia sirhalman töltötte, hogy
közelebb legyen hozzá.

— A magy. gabnakivitel, mely egy ideig
csökkent volt, újból kezdni előbbi megszertit ár-
nyait felülteni. Oderbergből írják, hogy ott most
naponként oly mennyiség vitetik át, mint tavaly a
legnagyobb szállítás idejében; több mint 300 teher-
kocsi vonul át naponként azon állomáson.

— Mily nagy szükség van mindenfelé
munkás kezekben, bizonyosággal írják, hogy a
győri püspöki uradalom Fertő melletti 1000 holdas
kaszáloján 4 lábnyi magas fűben a göbölők legel-
nek, mert kaszállásra emberek nem kaphatók.

— A Luther-szobor leleplezésének
ünnepélye Wormsban jun. 25-én folyt le. Tizenkét
év óta működött egy bizottmány a szükséges ösz-
szegek beszerzésén. Mig végre összeszerzett 158,000
forintot. Az alárók közt negyvenhét koronás fő-
van. A szobor leleplezése június hó 24-ken történt
meg. A papságból mintegy 2,500 jelent meg.
Wormsban és a külségekben nem volt tires szoba
kapható. Mindenütt beláthatlan tömeg zajlott. Az
ünnepély napján 9 órakor reggel az egyházak
már telve voltak; néma protestánsok, hanem
zsidók is jelentek meg „azt hangoztatván „Unser
Luther“, a mi szintén tanusítja, hogy ez német,
nemzeti, népies ünnepély volt. A szt. Háromság
egyházban voltak meg istenbíztetéle a fejedel-
mek. Jelen voltak a württembergi király, I. Vilmos,
a hessendarmstadti herceg, a porosz kor. herceg,
a badeni herceg s a szász weimari herceg.

— A „Századok“, a magy. történelmi tár-
sulat közlönyének folyó évi folyamának 6-ik, ju-
nusi füzeté megjelent következő tartalommal: „Gr.
Mikó Imre elnök megnyitja beszéde a magyar törté-
nelmi társulat 1868. május 14-diki közgyűlésén.“
„Titkári jelentés ugyanazon közgyűlésen“, Thaly
Kálmántól. „Nemzeti történelmünk kezdetei“, Toldy
Ferencztől. „Visegrád egykori fénye és dicsősége“,
Wenzel Gusztávtól. „Az ősi régi anyagmivesség vi-
szonya a történelemhez“, Römer Flóristól. „Könyv-
ismertetések, bírálatok, VIII.“ (Pázmány Péter és
kora, Frankl Vilmostól, ismerteté Pauler Gyula.)
„Tárca.“ (Magyar történelmi társulat. — A ma-
gyar tudományos akadémiá történeti tudományi mi-
ködése. — Egy ismeretlen Corvin-Codex Romában,
Frankl Vilmostól. — Zrinyi Miklós egy ismeretlen
levele, közli T. K. — Eötvös emlékbeszédei. —
Fraknóvára. — Rákóczi emlékiratai harmadik ki-
adásban. — Régiségek, apró hírek. — Történelmi
könyvtár. — Figyelmeztetések.)

— A volt honvéd tábornokok közül
kettő (Czecz és Visovszky) a hazán kívül él, benn
pedig nyeloz: Bakonyi, gr. Esterházy, Gáspár,
Klapka, Perczel, Piquette, Vetter és Görgey. Volt
mindössze 33 tábornok. Kivégezték 12-öt, (a tizen-
harmadik Lázár ezredes volt.) külföldön fekszik
hat: Bem, Dembinszky, Guyon, Kmeti, Mészáros
és Stein. A hazában elhalt négy: Gaál, Kiss Pál,
Lenkey és Bapásky.

— A Bánáthól írják, hogy az aratásnak
nem sokára vége; igen bőséges és jó minőségű.

— Egy bánáti faluban történt páratlan

szerencsétlenségről értesítik a jól szerkesztett „Nagy-
váradi Lapok“-at. Tíz gyermek a padláson együtt
játsszik egymással, egyszerre csak a kicsinyek közt
a legnagyobbiknak eszébe jut egy kötelet elővenni,
a padlás egyik gerendájára megerősíteni, rozszant
székét oda tenni, felmászni és nyakát a már el-
készített hurokra belemászni. A másik elveszi lába
alól a széket, teste lecsúsz és súlya alatt megfojtja
magát; e himbálódzás, a gimnasztikának ez új
rettentő neme, annyira megtetszik a többi értelmel-
len gyermekeknek, hogy egymás után megpróbálják
ez szonyu haláljátékot és 10 perc múlva kilen-
czen függnek ott. Csak a tizedik menekült meg
önhibáján kívül, oly kicsike lévén, hogy nem volt
képes a székre felmászni. Képzeltetni a megrémült
szülők bánatát!

— Közönséges kocsikereket, mely
eddigelő több talpdarabokból állítottatott össze, jelen-
leg már egészben egy darab hajlított fából lehet
készíteni. Az ez úton elért előnyök szembetűnőleg
beláthatók, s lényegesen abból állanak, hogy az
egy darab hajlított fából, mely e célból nagyobb
hajlathatóság tekintetéből előbb megfűlesztetik —
készült kerekéknél a faszálak nincsenek keresztül-
vágva, mint ez eddig a bográrok módjára több
talpdarabból egyenes fából csinált kerekéknél lenni
szokott; hanem ott a faszálak kerültekben concen-
tricus körök képeznek, miáltal összefüggéstük gá-
tolva nincsen és a kerek szilárdságát tetemesen
emelik; s ez nincs is alávetve semmiféle alakvál-
tozásnak, melyet a különböző időjárás hatása a
fára görbülés vagy megvetemedés által gyakorol,
minthogy göbültetés által a fa elveszté életét; s
továbbá ily eljárás a kerek legnagyobb tartóssá-
gát eredményezi.

— Nagy divatba volt Franciaor-
szágban, hogy ki életét megunt, az a vasúton
a kocsi eleibe feküdt, s így szétszaggattatott. Már
vége, mert most ugyanis minden francia gőmoz-
donyt u. n. kőhányóval látnak el, a mely készlet
a vasúton található minden akadályt eltávolít. E
gép a mult napokban egy embert vetett fölé, ki
az amieni vasúton a sinekre fektült; a dobás kü-
vetkeztében egyik karja eltörtött.

— Már az asszony nem dagaszt
többé. Philadelphiában gépsütőde van. A sütőde
képes naponként 1000 hordó lisztet kenyérré ala-
kítani. A lisztet alkalmas készülék által egész az
éptelt tetőzést a lisztet felhuzni; itt a liszt sziták-
ba hull, melyekből a dagasztó gépbe kerül, innen
pedig azon készülékekbe, hol a cipők készülnek.
A cipők azután serpenyőbe jönnek s egy függő-
lyes láncz által a kemencékbe s ezeken keresztül
lefelé vezetettnek, e nyílás a kemencék csucsától
egész a fenékig ugy van elkészítve, hogy alant
tökéletesen sült kenyér jö ki belőle.

— Előkelő részeges nők. A new-yorki
államban tizenhárom száz előkelő hölgy van, kik
az ivást oly mértékkel gyakorolják, hogy gyógy-
intézetbe küldetésük elkerülhetlen. Megvetéssel ha-
ladnak el e hölgyek egy szegényes csapszék előtt,
hogy barátnőikkel egy elegans arra berendezett
szobában neki fektüdvén az ivásnak, lerészegítsék
s tükre tegyék egymást.

— Hibaigazítás. Mult számunk tárcza-
cikke 16-dik sorában „serkentyt“ helyett „her-
kentyt“ olvasandó.

VI. közlemény. A kolozsvári ev. ref. fő-
tanoda szegény sorsu tanuló részére f. évi május
6-tól a mai napig szakadásom alá következő ke-
gyes adományok folytát be:

a) Búzában: T. Schilling Jánosné urasz-
zony 2 véka, s így így ez isk. évben az V-dik
közleményben irt 235²/₁₀ vékával bevettünk: 237²/₁₀
v. búzát.

b) Pénzben: Orsz. főorvos mlgos Pataki
Dániel ur (most másodízben) 5 frt, k. gyűjteték a
n.-sajói káptalanból tiszt. Vály Elek ur (Sófálva) 2
frt, tiszt. Horváth Sándor ur (N.-Sajó) 2 frt, sófalvi
ns. egyház 1 frt, t. Varró István ur (Sófálva) 1
frt, t. Kis József ur 50 kr, szász-mátéi ns. egyház
50 kr, t. Nagy Mihály ur (Sz. Máté) 50 kr, szász-
ujóri ns. egyház 50 kr, gr. Bethlen Sándor ur ō
nga (Árokajla) 5 frt, gr. Bethlen Gyula ur ō nga
5 frt, t. Albert Dániel ur 50 kr, m. Cserényi Dá-
niel ur (Alsó-Balásfalva) 5 frt, t. Biró Sándor ur
(Csernafalva) az általa ez isk. évre ígért 9 véka
búza fedezésére most 5-ik ízben 3 frt, t. Baranyai
Pál ur (tordai senator) 5 frt, összesen 36 frt 50
kr, mely a megelőző 5 rendbeli közlemény 270
frt 30 kr-ával tesz 307 frt 30 krajczárt.

Előttünk fekszik hát tisztelt pártfogóink, nagy-
érdemű köztársaság az összeg, melyet búzában vagy
arra fordítandó pénzben segélyszorsu tanulóink
számára ez isk. év folytán áldozatkészségükből
nyertünk, részeseidett e kenyérből 154 tanítványunk
a jogi folyamom kezdve le az első elemi osztályig.
Kiosztottunk az isk. év folytán 17,252¹/₂ pár cipőt,
mely összeg — vékájára 30 part 252¹/₂ — 575²/₁₀
véka búzából telt ki. Nem fedezhetük hát kiadá-
sunkat egészen; de azért lehetetlen, hogy a sok
jóravaló ifju és gyermek segedelmezéséért nagy-
érdemű kegyes pártfogóinknak újabban is ki ne
fejezzük meleg köszönetünket. Számos esetünk volt
rá, hogy több szorgalmas jöreményti tanulókat
csak is ez egyetlen fentartási mód segítte, hogy

